

μόρφωσαν ἐν αὐτῇ μίαν ἰσχυράν δυναμικὴν κατάστασιν, διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς ὁποίας εἶναι καταδικασμένα εἰς ἐξουθένωσιν αἱ τυχόν ἀναληφθησόμενα προσπάθειαι.

Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα καὶ τὸ συνακόλουθον τούτου Μακεδονικὸν παρουσιάζεται ἤδη κατὰ πολὺ διάφορον παρ' ὅ,τι εἶναι γνωστὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, κυρίως ἀπὸ τῆς Αἰκατερίνης τῆς Β' καὶ ἐφεξῆς, καθόσον μετεβλήθησαν ἄρδην αἱ ὑπάρχουσαι τότε καὶ κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ζητήματος προϋποθέσεις. Αἱ δύο Δυνάμεις, ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Τουρκία, κατέχουσαι τὰ παράλια τῆς Ἀνατολικῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου, ἐγγυῶνται διὰ τῆς δυναμικότητός των τὴν διατήρησιν τοῦ ὑπάρχοντος καθεστώτος καὶ δὲν εἶναι μακρὰν ἢ ὥρα, καθ' ἣν τὰ ἀνταγωνιζόμενα ταῦτα ἄλλοτε Ἕθνη, συνδεδεμένα ἤδη δι' ἀρρήκτου συμμαχίας καὶ φιλίας, θὰ ἐγκαταστήσωσιν ἐν τῇ πλευρᾷ ταύτῃ τῆς Εὐρώπης μίαν μόνιμον κατάστασιν, πρὸ τῆς ὁποίας θὰ ἐκμηδενίζωνται αἱ ἐπίβουλοι, ὀποθενδήποτε προερχόμεναι, βλέψεις.

Ὁ κ. Βλάχος ἐξετάζει εἰς τὸ ἔργον τοῦτο διὰ πρώτην φοράν παρ' ἡμῖν συστηματικῶς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα μὲ ἐξαιρετικὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀντικειμενικότητα, βασιζόμενος ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦδε βιβλιογραφίας ἰδίως δὲ τοῦ πλουσιωτάτου ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς ἀξιολόγου ταύτης μελέτης διήνοιξε τὴν ὁδὸν τῆς σπουδῆς τῆς νεωτάτης ἡμῶν ἔθνικῆς ἱστορίας, θέσας τὰ θεμέλια τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως τοῦ προβλήματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐρεῦνης τῶν συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν τοῦτο.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ ἐπιθυμία μας νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα πλήρη βιβλιογραφικὸν κατάλογον τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη περὶ Μακεδονίας δημοσιευμάτων (αὐτοτελῶν ἢ καὶ εἰς περιοδικὰ) ἰδίως ἔνεκα τοῦ πολέμου ἐματαιώθη. Ἐλπίζομεν ὅτι εἰς τὸν ἐπόμενον τόμον τῶν «Μακεδονικῶν» θὰ καταστῇ τοῦτο δυνατόν. Ἦδη καταρτίζεται ὑπὸ συνεργατῶν μας γενικὸς κατάλογος τῆς περὶ Μακεδονίας βιβλιογραφίας.

Τὰ πλείστα τῶν κατωτέρω βιβλιογραφικῶν σημειωμάτων ὀφείλομεν εἰς τὸν συνεργάτην μας καθηγητὴν Γυμνασίου κ. Εὐάγγελον Στ. Τζιάτζιον.

Νικολάου Κ. Κασομούλη, ἀγωνιστοῦ τοῦ Εἰκοσιένα, Μακεδόνας, *Ἐνθυμήματα Στρατιωτικὰ τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821-1833*. Εἰσαγωγὴ καὶ σημειώσεις ὑπὸ ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ. Τόμος δευτέρος. Χορηγία Παγκείου Ἐπιτροπῆς. Ἀθῆναι 1941. Σελ. 700, μετὰ τριῶν τοπογραφικῶν σχεδίων καὶ προσωπογραφίας τοῦ Καραϊσκάκη.

Πρὶν κλείσῃ τὸ κεφάλαιον τοῦτο τῶν βιβλιοκρισιῶν ἐλήφθη ὁ δεῦτερος τόμος τῶν «Στρατιωτικῶν Ἐνθυμημάτων» τοῦ Κασομούλη (πρβλ. ἄνωτ. σελ.

550-564), τοῦ ὁποίου τὴν ἔκδοσιν δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ ἢ ἀνανδρὸς ἐπιδρομὴ τοῦ Ἰταλοῦ κατὰ τῆς πατρίδος μας. Τοῦτο ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀγάπην μὲ τὴν ὁποίαν περιέβαλε τὸ ἔργον τοῦ Κασσομούλῃ ὁ κ. Φίλιππος Δραγοῦμης, ἰσόβιον μέλος τῆς Παγκεῖου Ἐπιτροπῆς. Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ κάμωμεν λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν καὶ τούτου εἰς τὸν δεῦτερον τόμον τῶν «Μακεδονικῶν» ἀρκούμεθα σήμερον εἰς ἀπλὴν ἀγγελίαν.

Ὁ δεῦτερος οὗτος τόμος τῶν «Στρατιωτικῶν Ἐνθυμημάτων τοῦ Κασσομούλῃ ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ γεγονότα τὰ λαβόντα χώραν κατὰ τὰ ἔτη 1825-1827 καὶ μέχρι τῆς ἀφίξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρίου. Ὡς γνωστὸν ὁ συγγραφεὺς διαιρεῖ τὸ ὅλον ἔργον εἰς τρεῖς ἐποχάς — κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε συνήθειαν — καὶ εἰς τὸν Β' τόμον ἀντιστοιχεῖ ἡ «δευτέρα ἐποχὴ» τῆς ἐργασίας του. Τὴν «δευτέραν ἐποχὴν» ταύτην διήρυσεν ὁ ἐκδότης κ. Βλαχογιάννης εἰς 36 κεφάλαια. Νεαὶ διαφωτιστικαὶ πληροφορίες περὶ τῶν τριῶν τελευταίων ἐπαναστατικῶν χρόνων παρέχονται διὰ τοῦ τόμου τούτου, ἰδίως δὲ περὶ τῆς ἐποποιίας τοῦ Μεσολυγγίου, τῆς ὁποίας ἡ σημασία ἐξαιρεται ἔτι περισσότερον — κεφάλαια 18ον, 19ον, 20όν καὶ 21ον — ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ συμπολεμήσαντος καὶ συμπαθόντος κατ' αὐτὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἡρωϊκῶν ὑπερασπιστῶν.

Ε. Σ. Τ.

Ἄπ. Βακαλοπούλου, Τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ παρεκκλήσιον Παναγίας τῆς Ἐλεούσης καὶ ὁ περὶ αὐτὴν χώρος. Ἐπετ. Ἐταιρ. Βυζ. Σπουδῶν τόμ. 12 (1936) σ. 239-250.

Ὁ κ. Βακαλόπουλος περιγράφει παρεκκλήσιον ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Παναγίας τῆς Ἐλεούσης» ἄγνωστον μέχρι τοῦδε εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο θεωρεῖ ὁ κ. Β. ὡς ἀνήκον εἰς μοναστηριακὸν συγκρότημα, τοῦ ὁποίου Καθολικὸν φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ σήμερον ἔτι σωζομένη ἐκκλησία τοῦ «Σωτῆρος Χριστοῦ».

Α. Σ.

Ἄπ. Βακαλοπούλου, Τρεῖς οἴκοι βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς» τόμ. 19 (1935) σ. 310-316.

Μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν περιγράφει ὁ κ. Β. ἐνταῦθα τρεῖς παλαιούς οἴκους βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Δυστυχῶς δὲν παραθέτει εἰκόνας τῶν οἴκων τούτων. Τὰ συμπεράσματα τοῦ κ. Β. εἶναι ἐν τούτοις ὀλίγον τι τολμηρά.

Α. Σ.

Ἄπ. Βακαλοπούλου, Ἡ παρ' Εὐσταθίου μνεῖα περὶ Μονῆς τινος τῆς Ἀχειροποιήτου. Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. Σπουδῶν τόμ. 14 (1938) σ. 258-261.

Εἰς δύο ἐπιστολάς του ὁ Εὐστάθιος πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του Πόθον, μάλισταρον καὶ κριτὴν Θράκης καὶ Μακεδονίας, κάμνει μνεῖαν περὶ μονῆς τινος τῆς «Ἀχειροποιήτου». Εἰς μὲν τὴν πρώτην ἐπιστολὴν ἐν συνδυασμῶ μὲ κάποιαν δυσμενῆ ἀπόφασιν τοῦ Πόθου περὶ δικαιωμάτων τῆς Μονῆς, παρακαλῶν τὸν Πόθον νὰ σεβασθῇ τὴν περὶ τὴν Μονὴν ἐπιδειχθεῖσαν εὐλάβειαν τῶν προκατόχων του, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἐν συνδυασμῶ μὲ τὴν καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς Μονῆς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ τοὺς τρεῖς μύλους τῆς «κινουῦν ὕδωρ» ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, οἱ ὁποῖοι μετώχευσαν τὸ ρεῦμα τοῦτο εἰς τὴν κοίτην τοῦ ἰδικοῦ των μύλου.

Ὁ κ. Βακαλόπουλος δὲν ταυτίζει τὴν Μονὴν ταύτην πρὸς τὴν γνωστὴν τῆς Ἀχειροποιήτου (Ἀγ. Παρασκευῆς). Τὴν θέλει ὅμως ἐν Θεσσαλονίκη καὶ δὴ πιθανώτατα ἐπὶ τῆς θέσεως ὅπου σήμερον εὐρίσκεται ὁ ναὸς τῆς « Μεγάλης Παναγίας ». Δὲν ἀποκλείει ὅμως καὶ τὴν πιθανότητα ὅτι δυνατὸν νὰ πρόκειται καὶ περὶ ἄλλης τινὸς μονῆς ἀνεξαρτήτου τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν.

Ὁ κ. Β. ἀρέσκειται ἐνταῦθα πολὺ εἰς πιθανότητας, ἀφίνων ἐλευθέραν τὴν φαντασίαν του νὰ κάμνη διαφόρους συλλογισμούς. Α. Σ.

Ἀπ. Βακαλοπούλου, Ἡ παρὰ τὴν Θεσσαλονικὴν Βυζαντινὴ Μονὴ τοῦ Χορταΐτου. Ἔπετ. Ἔτ. Βυζ. Σπουδῶν τόμ. 15 (1939) σελ. 281-288.

Ἐνταῦθα προσπαθεῖ ὁ κ. Βακαλόπουλος νὰ καθορίσῃ τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 13ου ἰδίως αἰῶνος μνημονευομένης ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν « Μονῆς τοῦ Χορταΐτου ». Δέχεται τὴν ὑπαρξιν δύο μονῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, μίᾳ ἐντὸς τῆς Θεσσαλονικῆς καὶ ἐτέρας ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ σημερινοῦ χωρίου Χορταΐτης, τῆς ὁποίας εἶδεν ἐρείπια ὁ Ε. Cousinéry (Voyage dans la Macédoine τόμ. 1 (Paris 1831) σ. 109-110) καὶ σήμερον δὲ σώζονται ἐρείπια πηλοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τοῦ εἰρημένου χωρίου,

Τὴν ἐν Θεσσαλονίκη μονὴν τοῦ Χορταΐτου, ἢ ὀρθώτερον τὸ Μετόχιον τῆς μονῆς Χορταΐτου, τοποθετεῖ ὁ Β. εἰς τὴν ὀπισθεν τοῦ Ἐπταφυργίου τοποθεσίαν, τὴν καλουμένην σήμερον « Χίλια δένδρα ». Α. Σ.

Ἀπ. Βακαλοπούλου, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Θεσσαλονικῆς μικρὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς τοῦ 1430 ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ περιοδικοῦ « Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ». Θεσσαλονίκη 1936, σ. 20.

Θέμα τῆς μελέτης ταύτης εἶναι ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ ἐάν ὁ σημερινὸς ναὸς τῆς Ἀχειροποιήτου εἶναι ὁ αὐτὸς μετὰ τὸν ὀμώνυμον τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλοῦν βυζαντινοὶ συγγραφεῖς, ἢ πρόκειται περὶ τινος ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς — καθόσον καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτὸ παρουσιάζεται μεταγενεστέρως ὁ ναὸς οὗτος — ὁ δὲ τῆς Ἀχειροποιήτου ὑπῆρξεν ἄλλος κείμενος ἀλλαχοῦ ἐν Θεσ/νίκη. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως δύο ἐγγράφων, ἐναποκειμένων εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ἐνισχύεται πασιδῆλως ἡ ἀποψις, ὅτι ὁ σημερινὸς ναὸς τῆς Ἀχειροποιήτου (Τουρκ. Ἐσκῆ Τζουμᾶ) εἶναι ὁ αὐτὸς μετὰ τὸν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως Ἀναγνώστου ἀναφερόμενον τοιοῦτον ἐπὶ βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ε. Σ. Τ.

Ἀπ. Βακαλοπούλου, Πρόσφυγες καὶ Προσφυγικὸν ζήτημα κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἱστορικὴ μελέτη. Θεσσαλονίκη, 1939. Σελ. 188.

Κεφάλαια ἐνδιαφέροντα τὴν Μακεδονικὴν ἱστορίαν εἶναι τὸ δεύτερον τοῦ Α' μέρους περὶ τῶν Μακεδόνων προσφύγων, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν κατὰ πινξιν τῆς ἐπαναστάσεως κατέφυγον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς νήσους Σκιάθον καὶ Σκόπελον ὡς καὶ εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, τὸ τέταρτον τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν Μακεδόνων προσφύγων νὰ γίνωσι δεκτοὶ πληρεξούσιοι αὐτῶν εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν καὶ τὸ παράρτημα, ὅπου ὁ συγγραφεὺς ἀναπτύσσει τὰς ἐνεργείας τῶν Μακεδόνων διὰ τὴν σύστασιν τοῦ συνοικισμοῦ « Νέα Πέλλα » παρὰ τὴν Ἀταλάντην καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ Μακεδόνα βαρῶνου Κων. Μπέλλου διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Μακεδόνων ἐπὶ Ὀθωνος. Ε. Σ. Τ.

Ἄπ. Βακαλοπούλου, Ἡ δρᾶσις τῶν ἐξ Ὀλύμπου Μακεδόνων Ἀγωνιστῶν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Θεσσαλίᾳ κατὰ τὸ 1822 καὶ 1823. Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον, 1939, σ. 81-90.

Ἐξιστοροῦνται οἱ ἀγῶνες τῶν Μακεδόνων ἀγωνιστῶν ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὴν κατάνειξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Μακεδονίᾳ καθὼς καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἄλλων ὀπλαρχηγῶν στρατιωτικαὶ διαμάχαι.

Ε. Σ. Τ.

Ἐδαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων Καστορίας. Ἡ ἱστορία τῆς ἰδρύσεώς της. Περιοδ. «Μῆνες» Θεσ/νίκης, ἀριθ. 1 καὶ 2 τοῦ 1940.

Ἐκτίθεται ἐν συντομίᾳ ἡ ἱστορία τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς, ἀναγομένης πρὸ τοῦ 1400 μ. Χ.

Ε. Σ. Τ.

Ἄντ. Σιγάλα, Νέα πηγὴ ἀφορῶσα τὴν οἰκογένειαν Καραγιάννη. Ἡμερολόγιον Δυτικῆς Μακεδονίας, Κοζάνη 1932, σ. 167-177.

Ὁ συγγραφεὺς βιογραφεῖ τὸν Γεώργιον Ι. Καραγιάννην (1743-1813) ἰδρυτὴν τῆς ἐν Αὐστρίᾳ οἰκογενείας τῶν Καραγιάννηδων (von Karajan) καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεόδωρον Καραγιάννην (1810-1873), ὁ ὅποιος ἐχρημάτισε Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος Χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Βιέννης. Καταχωρίζει τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τῆς οἰκογενείας Γεωργ. Καραγιάννη καὶ ἀσχολεῖται μὲ ἐν ἔγγραφον, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Κοζάνης καὶ ἀφορῶν εἰς τὸ διαζύγιον τοῦ Καραγιάννη μετὰ τῆς δευτέρας νεαρωτάτης συζύγου του Ζωῆς, τὸ γένος Δομνάνδου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ε. Σ. Τ.

Ἰωάννου Ἀποστόλου, Ἱστορία τῆς Σιατίστης. Ἀθήναι 1929. Σελ. 142.

Ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει εἰς τὸ πρῶτον μέρος τὰ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς πόλεως, τῆς πρώτης κτίσεως καὶ ἀκολούθως τὰ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1600-1800. Ἐξάγει τὴν δρᾶσιν τῶν ἐθνικῶν ἀνδρῶν ταύτης, ἐξιστορεῖ τὰς ἀλβανικὰς ἐπιδρομὰς, τὰ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1880. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἀναπτύσσει τὰ τῆς ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως τῆς Σιατίστης ἀπὸ τοῦ 1700 κ. ἐξ. Τὸ τρίτον μέρος εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἄγωνα, τὸν ἀπελευθερωτικὸν τοῦ 1912 καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς πόλεως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Ε. Σ. Τ.

Ἰωάννου Βασδραβέλλη, Στὰ χρόνια τῆς Ἀρβανιτοκρατίας. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ΙΒ' τόμου τῆς Λαογραφίας (Θεσ/νίκη 1940) σελ. 422-428.

Ὁ κ. Βασδραβέλλη δημοσιεύει ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν σιχούργημα ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε αὐτόγραφον τοῦ Χατζηκωνσταντίνου Γραμματικοῦ ἀπὸ τὸ Βλάτσι, γραμματέως τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ὑπὸ τὸν Γιουσουφ Μπέη Ἀλβανῶν ἐναντίον τοῦ Βλάτσι κατὰ τὸ 1826 καὶ διηγεῖται ἐν εἴδει ρίμας τὰ παθήματα καὶ τὴν φυγὴν πολλῶν Βλατσιωτῶν.

Ἡ ἔκδοσις εἶναι πολὺ ἐπιμελημένη. Ὁ κ. Β. ἐπεξηγεῖ πολλὰ κύρια ὀνόματα συναντώμενα ἐντὸς τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεύει πολλὰς ἰδιωματικὰς λέξεις. Ὁ μὴ Μακεδὼν ἐν τούτοις θά σκοντάψῃ καὶ εἷς τινὰς ἄλλας ἀκόμη, ὡς εἶναι π.χ. αἱ λ. τζιότρα, κενάν, στομπέν, τεμεσούκι, κροῦν

κλπ. Καί ἡ γραφή δὲ τῆς λ. ἀχάν — χάν σελ. 425 στίχ. 15 καὶ 16, ὅπως καὶ οἱ τύποι κάπινσαν καὶ κ' ἀκροασθῆτε θέλουν κάποιαν ἐρμηνείαν. Ὁ κ. Β. διατηρεῖ τὴν γραφὴν τοῦ κειμένου, ὀλίγον τι ὅμως ὑπερβολικά, διότι τὴν αὐστηρότητά του ἐπεκτείνει καὶ εἰς τὸν μὴ χωρισμὸν πολλῶν λέξεων ὑπὸ τοῦ γραφέως, ἐνῶ παρατήρησις τις εἰς τὴν εἰσαγωγὴν θὰ διηκόλυε τὸν ἀναγνώστην. Οὕτω π.χ. γράφει σ. 425, 9 ψυχῆτζ, 20 στοχέρ, 21 τπές, 23 νακρυφθοναι, σ. 426, 15 ἀπτῆν, σ. 427, 10 τζχάλεψεν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀριθμησις ἐξ ἄλλου τῶν στίχων εἰς τὸ περιθώριον κατὰ τὸν συνήθη τρόπον θὰ διηκόλυε τὴν παραπομπήν.

Ὁ κ. Β. θεωρεῖ τὸν Χατζηκωνσταντῖνον Γραμματικὸν ὡς «συνθέτην» τοῦ ποιήματος «διότι τὸ ὕφος καὶ προπαντὸς ὁ γραφικὸς χαρακτήρας συμφωνεῖ ἀπόλυτα καὶ μὲ ἄλλα χειρόγραφα τοῦ ἴδιου». Ὁ κ. Β. μπορεῖ νὰ ἔχη δίκαιον. Δὲν δικαιολογεῖται ἐν τούτοις ὁ ἰδιαιτερός τρισμὸς τῆς ὁμοιότητος τοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος. Τεκμήρια ἀλάνθαστα εἶναι ἡ ὁμοιότης τοῦ ὕφους — ὅπως σημειώνει καὶ ὁ κ. Β. — καὶ τῆς γλώσσης καὶ εἰς αὐτὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνη περισσότερο. Ἡ ὁμοιότης τοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος δύναται νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν μόνον ἐπικουρικῶς, διότι εἰς ἄλλας περιπτώσεις δύναμεθα νὰ τὴν πιστοποιήσωμεν καὶ εἰς ἓνα ἀπλοῦν ἀντιγραφέα.

Α. Σ.

Δαζάγου Βαφειάδη, Ἡ Πρέσπα καὶ οἱ ὁμορφιές της. Μετὰ προλόγου τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ν. Η. Ἀναγνωστοπούλου. Ἀθήνα 1940. Σελ. 93, μετὰ 23 εἰκόνων, σχ. 16ον.

Ἔνα, μὲ ἀγάπη γιὰ τὸν τόπο καὶ τὸ λαό, καλογραμμένο βιβλιαράκι, ποῦ μᾶς δίνει μιὰ σύντομη ἀλλὰ ὠραία καὶ ἀληθινή εἰκόνα τῆς περιοχῆς τῆς Πρέσπας, ἣν εἰσαγωγῆ, ὅπου ὁ συγγραφεὺς ξεκινῶντας ἀπὸ τὴν Φλώρινα μᾶς ὀδηγεῖ ὡς τὴ λίμνη καὶ μᾶς δείχνει σὲ γενικὲς γραμμὲς τὶς φυσικὰ καλλονὰς τῆς περιοχῆς, ἀκολουθοῦν λίγα ἱστορικὰ γιὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴ λίμνη τῆς Πρέσπας (σ. 15-16), περισσότερα ἀρχαιολογικά (σ. 16-33), μερικὰ γεωγραφικά καὶ γεωλογικά μὲ σύντομες στατιστικὰς (σ. 34-42) καὶ ἔπειτα μᾶς μιλεῖ γιὰ τὴ γένεση τῆς λίμνης ἀπὸ γεωλογικὴ ἀποψη, γιὰ τὰ εἶδη τῶν ψαριῶν, ποῦ συναντοῦμε σ' αὐτὴν καὶ γιὰ τὸν τρόπο τοῦ ψαρέματος κλπ. (σ. 33-61) τέλος ἀναφέρει λίγα γιὰ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς τῆς Πρέσπας καὶ περιγράφει ἤθη καὶ ἔθιμά του. Εἶναι πράγματι ἓνα εὐχάριστο ἀνάγνωσμα, ποῦ χωρὶς νὰ ἔχη ἐπιστημονικὰς ἀξιώσεις μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὸν ἐπιστήμονα. Στούς δασκάλους τῆς περιοχῆς ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο.

Α. Σ.

Ἀγγελικῆς Β. Μεταλλينوῦ (Π. Τσιώμου), Παλαιὰ Θεσσαλονίκη εἰκονογραφημένη. Θεσσαλονίκη 1939. Σελ. 208.

Ἡ γνωστὴ καὶ ἐξ ἄλλων δημοσιευμάτων τῆς κ. Α. Μεταλλينوῦ-Τσιώμου ἐπιθυμῆ διὰ τῆς ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον συλλογῆς καὶ τῶν συνοδευόντων τὰς εἰκόνας συντόμων βιογραφικῶν καὶ ἄλλων ἱστορικῶν σημειωμάτων νὰ παρουσιάσῃ μιαν ζωντανὴν εἰκόνα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς δράσεως διαφόρων οἰκογενειῶν καὶ προσώπων τῆς Θεσσαλονίκης τῶν πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως χρόνων. Τὸ πόνημά της θέλει ἡ συγγραφεὺς ὡς «εὐλαβὲς μνημόσυνον τῶν αἰδιῶμων καὶ ἐνδόξων προπατόρων μας καὶ παράδειγμα διὰ τὰς νέας γενεάς», καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δι' ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους κυρίως

προορίζεται — διὰ τοὺς παλαιούς Θεσσαλονικεῖς — τὸ κατώρθωσε. Ὁρισμένως μὲ τὸ ξεφύλλισμα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ κάθε εἰκόνα θὰ φέρη εἰς τοὺς παλαιούς Θεσσαλονικεῖς ἀναμνήσεις χρόνων περασμένων εὐχαρίστους καὶ μὴ. Βεβαίως δὲν πρόκειται πάντοτε περὶ προσώπων ἐξεχόντων, ἀλλὰ τὸ μειονέκτημα τοῦτο τοῦ βιβλίου δὲν βλάπτει καὶ πολύ.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν παλαιῶν Θεσσαλονικέων καὶ ὁ κάθε ἀναγνώστης θὰ συναντήσῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διεσπαρμένους ἱστορικούς εἰδήσεις καὶ ἀφηγήσεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται ν' ἀποβοῦν χρήσιμοι διὰ τὴν τοπικὴν ἱστορίαν τῆς Θεσσαλονίκης.

Α. Σ.

Ἀγγελικῆς Β. Μεταλλينوῦ (Π. Τσιώμου), *Οἱ παλαιοὶ Μακεδόνες ποιηταί*. Θεσσαλονίκη 1940. Σελ. 48.

Καὶ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ τῆς κ. Α. Μεταλλينوῦ-Τσιώμου εἶναι δεῖγμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσίωσης τοῦ Ἑλληνοῦ πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα — ἐνταῦθα εὐρύτερον κάπως: τὴν Μακεδονίαν —. Ἀρκετὰ ὑπερβολικὰ βέβαια «προτίθεται» ἐνταῦθα ἡ συγγραφεὺς «νὰ παρουσιάσῃ ἐκ τῆς λήθης καὶ ἀφανείας τοὺς παλαιούς Μακεδόνας ποιητὰς καὶ νὰ σκιαγραφήσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ παλαιὸν ποιητικὸν ἄλγαντον αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ (καὶ τὸ κυριώτερον) νὰ ἐξυμνήσῃ τὸν ἔνθερον πατριωτισμὸν τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, οἵτινες... συνετέλεσαν τὰ μέγιστα ὑπὲρ τῆς Μακεδονικῆς ἐλευθερίας, ἐξυμνήσαντες αὐτὴν διὰ τῶν θερμοτάτων ποιημάτων των». Παρὰ τὴν ὑπερβολὴν αὐτὴν τῆς συγγραφῆς καὶ παρὰ τὴν διαπίστωσιν, ὅτι πολλάκις δὲν πρόκειται περὶ ποιητῶν ἀλλὰ περὶ στιχοπλόκων, καὶ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ προσφέρει ὑπηρεσίαν τινὰ εἰς τὴν τοπικὴν ἱστορίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Α. Σ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ἀπὸ τὸ «Ἀρχεῖον» Λασσάνη. 1) Ἡ φυλακὴ (ποίημα) καὶ 2) ὁ βαθμὸς τῶν Ἐθνικῶν Διοικητῶν. «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» Νικ. Σφενδόνη, 1940, σελ. 72-77.

Τὸ ποίημα «Ἡ φυλακὴ» ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Λασσάνη ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Μουγκάτς· ὁ δὲ βαθμὸς τῶν Ἐθνικῶν Διοικητῶν εἶναι νέος ἄγνωστος μεταξὺ τῶν βαθμῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, γινόμενος γνωστὸς διὰ πρώτην φοράν ἐκ τοῦ «Ἀρχείου Λασσάνη».

Ε. Σ. Τ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ἡ πρώτη ἐπαναστατικὴ προκήρυξις τοῦ Ὑψηλάντου καὶ ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς Γεώργιος Λασσάνης. Περιοδικὸν «Μῆνες» Θεσ)νίκης, ἀριθ. 3, 4 καὶ 5 τοῦ 1940.

Ἐν τῇ μελέτῃ αὐτῇ ἀποδεικνύεται ὅτι συγγραφεὺς τῆς προκηρύξεως αὐτῆς εἶναι ὁ Γ. Λασσάνης καὶ οὐχὶ ὁ Γεώργιος Κοζάκης Τυπάλδος, ὡς ἰσχυρίσθησαν τινές.

Ε. Σ. Τ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ὁ Γ. Λασσάνης περὶ Ρήγα Βελεστινίῃ. «Νέα Ἑστία» τόμ. 1937, σελ. 1749-1750.

Δημοσιεύεται ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀνεκδότου «Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ» τοῦ Λασσάνη.

Ε. Σ. Τ.

Εὔαγγ. Στ. Τζιάτζιου, "Ένα ποίημα τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου. « Νέα Ἑστία » 15 Ὀκτωβρίου 1937 τεύχος 260.

Δημοσιεύεται ἀνέκδοτον ποίημα, έναποκείμενον εἰς τὸ « Ἀρχεῖον Λασσάνη » καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸν θάνατον τοῦ Γεωργάκη Ὀλυμπίου. Ὁ ἐκδότης ἀποδεικνύει ὅτι τοῦτο ἐστιχοιουρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου ἐν τῇ φυλακῇ.
Ε. Σ. Τ.

Εὔαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Qui me protège? Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον, τόμ. 1938, σελ. 225 - 233.

Δημοσιεύεται νεκρολογία τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου ὑπὸ τοῦ Γ. Λασσάνη (ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ « Ἀρχείου » Λασσάνη).
Ε. Σ. Τ.

Εὔαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Γ. Λασσάνη: Ὁδὴ εἰς τὴν Ἐλευθερίαν. « Μακεδονικὴς Ἡμέρες » Θεσ)νίκης, τόμ. 1939 (ἀριθ. 1) σελ. 10 - 12.

Δημοσιεύεται ἀνέκδοτον ποίημα ἐκ τοῦ « Ἀρχείου » Λασσάνη μετὰ σχετικῆς εἰσαγωγῆς.
Ε. Σ. Τ.

Εὔαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1821 στὴ Μολδοβλαχία. « Φάρος Βορείου Ἑλλάδος », τόμ. 1 (Θεσ)νίκη 1939) σελ. 239 - 236.

Ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ τὰ προηγηθέντα τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Μολδοβλαχίᾳ καὶ τὰ τῆς συμβολῆς τοῦ Γ. Λασσάνη εἰς τὴν κήρυξιν ταύτης.
Α. Σ.

Ν. Βέη, Γεωργίου Λασσάνη ἀφιέρωμα εἰς τὸν Ρήγαν Βελεστινίτην — Φεραῖον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ θανόντας. Νέα Ἑστία, τ. 25, σ. 86-96.
Ε. Σ. Τ.

Μανόλη Σμυρλῆ, Διὰτὶ γράφεται ἡ λέξις Βέροια μ' ἓνα ρ. Βέροια 1939. Σελ. 38.

Ἡ σημασία τῆς μελέτης ταύτης ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ σ. ἔκαμε εἰς εὐρύτερον κύκλον γνωστὴν τὴν ὑπὸ ἀρχαίων κειμένων συγγραφέων καὶ ἐπιγραφῶν μαρτυρουμένην καὶ ὑπὸ ἐπιστημόνων δὲ ἤδη βεβαιωθεῖσαν ὀρθὴν γραφὴν τοῦ ὀνόματος Βέροια — Βεροιαῖος. Βεβαίως δὲν πρόκειται περὶ ἐπιστημονικῆς πραγματείας, ἀν καὶ προσάγη οἷτος διάφορα κείμενα ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ συγγραφέων. Ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς γράφει εἰς τὴν καθαρεύουσαν, θὰ ἔπρεπε τὸ « ΡΟ » νὰ τὸ γράφῃ διὰ τοῦ Ω = ΡΩ.
Α. Σ.

Μανόλη Σμυρλῆ, Μακεδονικὰ παραμύθια. Τόμ. πρῶτος, Βέροια 1940. Σελ. 62.

Ὁ κ. Σμυρλῆς δημοσιεύει ἐνταῦθα πέντε παραμύθια ἧτοι: 1. Τὸ φαί τῆς πέτρας. 2. Ὁ ψυχογιός τ' Δράκου. 3. Κι στοὺν γάμους νάση καὶ στοὺν ντόπους. 4. Νύφες γυιέ μου. 5. Ἡ καλωσύνη. Ὁ συλλογεὺς προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ἰδίωμα τῆς περιοχῆς Βεροίας, φοβούμενος ὅμως ὅτι δὲν τὸ ἐπιτυγχάνει, διότι τοῦ λείπουν καὶ αἱ στοιχειώδεις φιλολογικαὶ γνώσεις, ἀφοῦ καὶ εἰς τοὺς τίτλους ἀκόμη κάμνει σφάλματα οὐσιαστικά. Τὸ σ π. χ. τῶν γάμουσ καὶ τόπουσ (ὄχι ντόπους!) ἀνήκει εἰς τὴν ἀντωνυμίαν σοου καὶ πρέπει νὰ γραφῇ χωριστά. Τὸ γιός γράφει καὶ γιός (ψυχογιός) καὶ γυιός (γυιέ μου). Καὶ πλείστας ὄσας ἀσυνεπείας συναντᾷ κανεὶς ἐντὸς τοῦ κειμένου. Ἄς

τονίσωμεν καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἡ συλλογὴ λαογραφικοῦ ἢ γλωσσικοῦ ὕλικου δὲν εἶναι τόσοσ ἐύκολος καὶ προὔποθέτει φιλολογικὴν μόρφωσιν καὶ πείραν.

Α. Σ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Στίχοι ἐνὸς ἀγνώστου ποιητοῦ. «Μῆνες» Θεσσαλονίκης, τεῦχ. 5 Μαΐου 1940.

Δημοσιεύονται δύο ἀνέκδοτα ποιήματα ἀγνώστου ποιητοῦ, ἀναγεγραμμένα ἐπὶ ἐξωφύλλου παλαιοῦ βιβλίου τῆς Βιβλιοθήκης Κοζάνης. Ε. Σ. Τ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ὁ Μακεδὼν Γρηγόριος Ζαλίκης καὶ τὸ Ἑλληνόγλωσσον ξενοδοχεῖον. «Μῆνες» Θεσσαλονίκης τεῦχ. 25, 1939, σελ. 68 - 76 καὶ τεῦχ. 26 - 27, 1939, σελ. 89 - 101.

Ἀναπτύσσεται ἡ δρᾶσις τοῦ Θεσσαλονικέως Ζαλίκη, ἡ σύστασις ὑπ' αὐτοῦ ἐθνικῆς ἐταιρείας τὸ 1809 ἐν Παρισίοις καὶ αἱ γνῶμαι αὐτοῦ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Α. Σ.

Α. Σερεκάρη, Ἡ ὄνομασία «Βελβενδός». Ἡμερολόγιον Δυτ. Μακεδονίας, τόμ. 7, σελ. 37 - 41.

Ε. Σ. Τ.

Α. Σιγάλα, Ἡ σημασία τῆς γραφῆς. Ἀνατύπωσις ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Μῆνες». Θεσσαλονίκη 1940.

Ἡ μελέτη αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων τοῦ συγγραφέως «Ἡ γένεσις καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς γραφῆς» εἰς τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Ε. Σ. Τ.

Α. Σιγάλα, Λαϊκὸ Πανεπιστήμιον. Ἱστορία, σκοπὸς καὶ σημασία. Ἀνατύπωσις ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Μῆνες». Θεσσαλονίκη 1940.

Ὁμιλία τοῦ συγγραφέως ἀποτελοῦσα «Εἰσήγησιν» εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Εὐξείνου Λέσχης τὴν 18ην Φεβρουαρίου 1940.

Ε. Σ. Τ.

Α. Σιγάλα, Ὁ θρῆνος τῆς Σμύρνης — ἐρανίσματα ἀπὸ τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Κοζάνης. Ἐφημ. «Φῶς», τ. 24, φ. 18, 19, 20 καὶ 21 Ἰανουαρίου 1938.

Ε. Σ. Τ.

Εὐαγγ. Στ. Τζιάτζιου, Ἡ δημοτικὴ ποίησις τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. (Λίγα βουλγάρικα τραγούδια.) «Νέα Ἑστία», τ. 1932, σελ. 695 - 704.

Ὁ συγγραφεὺς προβαίνει εἰς σύγκρισιν τῆς δημοτικῆς ποιήσεως Βουλγαρικῆς καὶ Ἑλληνικῆς, παραθέτων ἐν μεταφράσει ὀλίγα τινὰ τραγούδια ἐκ τῆς συλλογῆς αὐτοῦ.

Α. Σ.

Α. Ξυγγοπούλου, Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Πανσελήνου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Τέχνη τόμ. 1, ἀριθ. 6, 1938, σ. 1 - 2.

Ε. Σ. Τ.

Κ. Ἀμάντου, Πανσέληνος. Ἑλληνικά τόμ. 10, Ἀθήναι 1936, σ. 68.

Ε. Σ. Τ.

Α. Εὐαγγελίδου, Εἰκονομαχικὰ μνημεῖα ἐν Θεσσαλονίκη. Ἀρχαιολ. Ἐφημερίς, 1937, σ. 341.

Ε. Σ. Τ.

Ἰωάννου Χρ. Χατζηϊωάννου, *Χρυσόβουλλα καὶ τυπικὰ περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους τῶν ἀειμνήστων βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων*. Τεύχ. Α'. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. ις' + 72.

Καταχρηστικῶς φέρεται ἡ συλλογὴ αὕτη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ἰωάννου Χρ. Χατζηϊωάννου, ἀφοῦ, ὡς ὁ ἴδιος εἰς τὸν πρόλογόν του τονίζει, τὰ ἐν αὐτῇ κείμενα εἶναι ἀπλῆ ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἔργου τοῦ Ph. Meyer, *Haupturkunden für die Geschichte der Athosklöster*, Leipzig 1894. Μόνον τὴν σειρὰν τῶν κειμένων τῆς ἐκδόσεως τοῦ Meyer δὲν ἐτήρησεν, εἰς δὲ τὸν πρόλογόν του συνηρμολόγησε διαφόρους πληροφορίας καὶ σκέψεις οὐδεμίαν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν ἔχουσας. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἀσφαλῶς δὲν προορίζεται διὰ τοὺς ἐπιστήμονας, ἀλλ' οὔτε καὶ διὰ τὸν λαόν· ἐὰν δὲ προωριζέτο διὰ τοὺς κάπως μορφωμένους, τότε οἱ πολλοὶ πανεπιστημιακοὶ καὶ μὴ τίτλοι τοῦ Χ. δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἑαυτὸν του ὡς ἀντιγραφέα καὶ σφετεριστὴν ξένων κόπων. Δυστυχῶς δὲν μοῦ εἶναι πρόχειρος ἡ ἐκδοσις τοῦ Ph. Meyer, σκοπεύω ὁμως νὰ ἐπανεέλθω μετὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ τοῦ Β' τεύχους.

Α. Σ.

Πέτρου Θ. Πέννα, *Σεραϊκὰ Χρονικά*. Τεύχος Α'. Περιεχόμενα: Α' *Τὸ Χρονικὸν τῶν Σεραῶν* τοῦ Παπασυναδινοῦ, μετ' εἰσαγωγικῆς μελέτης. Β' *Ὁ θρηῆνος ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως* τοῦ Παπασυναδινοῦ, μετ' εἰσαγωγικῆς μελέτης. Ἀθήναι 1938. Σελ. 80.

Περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης θὰ ὁμιλήσωμεν ἐκτενῶς εἰς τὸν δεῦτερον τόμον τῶν «Μακεδονικῶν».

Α. Σ.

Ἐθαγγ. Στ. Τζιάτζου, *Ἡ Φλώρινα στὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821*. «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» 1939, σελ. 135-143.

Ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει τὰ τῆς ἐπαναστατικῆς δράσεως τῆς Φλωρίνης κατὰ τὸ 1821 βάσει ἐνὸς διασωθέντος ἐγγράφου, ἀγνωστον ποῦ ἤδη ἐναποκειμένου.

Ε. Σ. Τ.

M. Lascaris, *Salonique à la fin du XVIIIe siècle d'après les rapports consulaires français*. Athènes 1939. Σελ. 75.

Α. Σ.

Graf András, *Jeorjiosz Zavirasz Budapesti kõnyvtárának katalogusa*. Κατάλογος τῆς ἐν Βουδαπέστη βιβλιοθήκης Γεωργίου Ζαβίρα. Magyar-Görög Tanulmányok — Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται 2. Budapest 1935. Βιβλιοκρισίας βλ. 1) Horváth Endre, *Egyetemes Philologiai Közlöny. Archivium Philologicum*, 60 (1936) 73-74. 2) R. Janin, *Echos d'Orient* 40 (1937) 253.

Ε. Σ. Τ.

Horváth Endre, *Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα Γεωργίου Ζαβίρα*. Zavirasz György élete és munkái. Magyar-Görög Tanulmányok — Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται 3. Budapest 1939. Βιβλιοκρισίας βλ. 1) M. Dercsényi, *Egyetemes Philologiai Közlöny. Archivium Philologicum*, 61 (1937) 399-400 (οὐγγριστὶ μεθ' ἑλληνικῆς περιλήψεως). 2) R. Janin,

Échos d'Orient 40 (1937) 253. 3) Κ. Ἀμάντου, Ἑλληνικά 10 (1938) 190-191. 4) Μ. Β. Σακελλαρίου, Byzantinisch — Neugr. Jahrb. 14 (1937) 142-143. 5) Α. Eckhardt, Nouvelle Revue de Hongrie, Avril 1938, 352-354. 6) Κ. Θ. Δημαρᾶ, « Νέα Ἑστία » 11 (1937) 553-555. 7) Μ. Ροδᾶ, « Ἐλεύθερον Βῆμα » 15 Φεβρ. 1937. 8) Γ. Ζ. « Πρωῖα » 22 Φεβρ. 1937. 9) G. L. A. « Messenger d' Athènes » 5, 6, 11 Mars 1937. 10) D. Keresztúry, Magyar Pzemle 30 (1937) VII-VIII. 1 (Könyvszem. le). 11) B. Pukànsky, Ungarische Jahrbücher 18 (1938) 62.

Ε. Σ. Τ.

Hajnóczy Iván, A kecskeméti görögység törtérete. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Kecskemét (Magyar — Görög Tanulmányok - Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται 8.) Budapest 1939. Βιβλιοκρισίαν βλ. Α. Graf, Egyetemes Philologiai Közlöny (Archivum Philologicum), 63 (1939) 209-210.

Ε. Σ. Τ.

Gáldi László, Les mots d' origine néo-grecque en roumain à l'époque des Phanariotes. (Magyar-Görög Tanulmányok — Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται 9.) Budapest 1939. Βιβλιοκρισίας βλ. 1) Horvátth Endre, Egyetemes Philologiai Közlöny (Archivum Philologicum 63 (1939) 210-213· οὐγγριστί μεθ' ἑλληνικῆς περιλήψεως). 2) Lionello Fiumi, Dante 8 (1939) 373-374. 3) G. L. A., Messenger d' Athènes 4, 9 Αὐγ. 1939. 4) A. Granz, Bulletin Linguistique (Bucarest) 7 (1939) 188-192. 5) Horvátth Endre, Archivum Europaeum — Orientalis, 5 (1939) 532-336.

Ε. Σ. Τ.

Ἄ. Σιγάλα, Ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς Μακεδονίας. Α. Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθήκαι Ἀντικῆς Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη 1939. Βιβλιοκρισίας βλ. Κ. Ἀμάντου, Ἑλληνικά 11 (Ἀθῆναι, 1939), σ. 360-361 καὶ ἀνωτέρω σελ. 542.

Ε. Σ. Τ.

Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς, ἐκδομένη ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τρεῖς τόμοι περιέχοντες ἱστοριοφιλολογικάς μελέτας καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν τῆς Φιλοσ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

Περιεχόμενα: Α' τόμος. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Μικραὶ συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας γλώσσης σ. 3-34. Χ. Χ. Χαριτωνίδου, Σύμμεικτα Κριτικά σ. 35-111. Γ. Γρατσιάτου, Vergilianum, Συντακτικὰ ζητήματα σ. 112-115. Γ. Σωτηριάδου, Ἡ τετράπολις τοῦ Μαραθῶνος καὶ τὸ Ἡράκλειον τοῦ Ἡροδότου σ. 117-150. Ι. Παπαδοπούλου, Γρηγορίου Χιονιάδου τοῦ Ἀστρονόμου ἐπιστολαὶ σ. 151-297. Γ. Ν. Παππαδάκι, Τιμαὶ Κορωνέων πρὸς δραματικὸν Ἐφέσιον σ. 207-222. Μ. Λάσκαρη, Παντελῆς Κονογιάννης σ. 225-238. Χ. Χ. Χαριτωνίδου, Διορθωτικά σ. 239-284.

Β' τόμος. Γ. Σωτηριάδου, Ἀνασκαφαὶ ἐν Δίῳ. Ὁ καμαρωτὸς τάφος σ. 3-19. Κ. Α. Ρωμαίου, Ἀπόλλων Θέρμιος σ. 21-39. Ι. Θ. Κακριδῆ, Ὀμηρικὰ καὶ Μυθολογούμενα σ. 41-92. Ι. Κ. Βογιατζίδου, Ἱστορικαὶ μελέται σ. 93-312. Στ. Π. Κυριακίδου, Βυζαντιναὶ μελέται Ι. σ. 313-337. Χ. Χ.

Χαριτωνίδου, Σύμμεικτα Φιλολογικά σ. 339-377. **Α. Σιγάλα**, Ἐκθέσεις ἐπισημονικῶν ἐρευνῶν σ. 379-385.

Γ' Τόμοσ. Τεῦχ. Α'. **G. Sotiriadis**, L' expédition de Marathon, d'après une régence critique, σ. 3-23. **Κ. Α. Ρωμαίου**, Χρῖστος Τσοῦντας σ. I-XVII. Τεῦχ. Β' δὲν ἐκυκλοφόρησεν εἰσέτι. Τεῦχ. Γ'. **Γ. Θ. Σακελλαρίου**, Ἡ ἐμφάνισις τῆς ἡβης ἐν Ἑλλάδι σελ. 241-263. **Στ. Π. Κυριακίδου**, Βυζαντιναὶ μελέται II-V σ. 264-596. Α. Σ.

Λαογραφία, Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας ἰδρυθὲν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Ν. Πολίτου, συνεχίζεται ἀπὸ τοῦ 1929 ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ τοῦ κ. Στ. Κυριακίδου. Τοῦτο θὰ ἔχη ἀναμφιβόλως εἰς τὸ μέλλον ἐπίδρασιν εὐεργετικὴν διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν λαογραφικῶν μελετῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἦδη περιέλαβεν ὁ τελευταῖος τόμος μελέτας τινὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν λαογραφίαν τῆς Μακεδονίας, ὁ δὲ δευτερός ἀριθμὸς τοῦ Παραρτήματος τῆς Λαογραφίας περιέχει συλλογὴν δημοτικῶν τραγουδιῶν ἐκ Χαλκιδικῆς. Α. Σ.

Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Μηνιαῖον Ἐκκλησιαστικόν, Ἐθνικόν, Οἰκονομικόν
Περιοδικόν.

Ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Παναγ. Μητροπολίτου Γενναδίου διανύει ἤδη τὸ 24ον ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του ἔτος. Ἐνίοτε περιέχει καὶ μελέτας ἀναφερομένας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας. Α. Σ.

Μῆνες, Μηνιαία οἰκονομικὴ καὶ ἐγκυκλοπαιδικὴ ἐπιθεώρησις. Διευθυν-
τῆς Κ. ΣΝΩΚ.

Τὸ γνωστὸν τοῦτο ἀπὸ τετραετίας ἐκδιδόμενον μηνιαῖον περιοδικόν, τὸ τόσον καλῶς διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ καὶ Διευθυντοῦ κ. Κ. Σνώκ καὶ τὸ ὁποῖον ἀπὸ τινος χρόνου ὄχι μόνον ἐξωτερικῶς ἀπέκτησε τὴν καλλιτεχνικὴν του μορφήν, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς ἔλαβε τὴν πρέπουσαν κατεύθυνσιν καὶ ἔγινε λαϊκώτερον, ἠναγκάσθη δυστυχῶς νὰ διακόψῃ προσωρινῶς ἕνεκα τοῦ πολέμου τὴν ἐκδοσίν του. Τοῦτο εἶναι λυπηρόν, διότι, μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν « Μακεδονικῶν Ἡμερῶν », ἦτο τὸ μόνον πραγματικῶς μηνιαῖον περιοδικόν τῆς Β. Ἑλλάδος.

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι αἱ περιστάσεις πολὺ γρήγορα θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἐπανεκδοσίν του. Ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ἡ ὁποία ἐφιλοδόγησε ἐκτὸς τοῦ ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος τῶν « Μακεδονικῶν » καὶ τῆς « Μακεδονικῆς Βιβλιοθήκης » νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκδοσιν ἐνὸς λαϊκοῦ μηνιαίου ἢ δεκαπενθημέρου περιοδικοῦ, δὲν θὰ παραλείψῃ, μόλις δοθῇ εἰς αὐτὴν εὐκαιρία, νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐπανεκδοσίν του. Τοῦτο θεωρεῖ μάλιστα καθήκον της. Α. Σ.

Μοναστηριακὰ Χρονικά, Τριμηνιαῖον περιοδικόν ἐκδιδόμενον ἐν Θεσσαλονίκῃ. Διευθυντῆς ΧΑΡ. Γ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Τὸ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐκδιδόμενον τοῦτο περιοδικόν ἐν Θεσσαλονίκῃ εἶχε κυρίως σκοπὸν, ὡς καὶ ὁ τίτλος του λέγει, νὰ ἐγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον δι' ἕνα τμῆμα τοῦ βυζαντινοῦ καὶ πολιτισμοῦ: τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐξεδόθησαν ἀρκετοὶ ἀριθμοί, οἱ ὁποῖοι περιέχουν ἀρκετὰς εἰδήσεις καὶ πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Μοναχῶν, ὡς καὶ τοῦ μοναχισμοῦ γενικῶς. Οἱ συνεργάται ἐν τούτοις φαίνονται ὀλίγοι καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν τελευταίων ἀριθμῶν ὕστερεῖ ἐκείνου τῶν πρώτων. Α. Σ.

Μακεδονικά Χρονικά, Μηνιαία επιθεώρησης καλλιτεχνική - φιλολογική και τουριστική κλπ.

Το περιοδικόν τουτο ἤρχισε, διεκόπη, ἐπανεξεδόθη ὑπό διαφόρους μορφάς ὑπό τοῦ κ. Μανόλη Σμυρλή. Τάς καλᾶς προθέσεις τοῦ Διευθυντοῦ δέν ἀμφισβητοῦμεν βεβαίως. Εἶναι ἐν τούτοις λυπηρόν, ὅτι ὁ κάθε διανοούμενος εἰς τόν τόπον μας, πού θά μπορούσε ἄλλως νά προσφέρῃ κάτι εἰς τήν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, νομίζει τόν ἑαυτόν του ἱκανόν νά ἐκδώσῃ καὶ περιοδικόν, τοῦ ὁποίου πολλακίς τήν ταχεῖαν διακοπὴν δύναται νά προεξοφλήσῃ κανεὶς ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου φύλλου. Α. Σ.

Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον Ν. Σφενδόνη (1925 - 1940).

Ἐκδίδεται ἀπὸ τοῦ 1925 συνεχῶς ἐπὶ δεκαπενταετίαν. Δέν ἐξεδόθη ὁ τόμος τοῦ 1941 λόγῳ τοῦ πολέμου. Εἰς τοὺς 16 τόμους περιέχονται πολλαὶ μελέται φιλοσοφικοῦ, ἱστορικοῦ καὶ αἰσθητικοῦ περιεχομένου, παρέχεται δὲ καὶ πλούσιον λαογραφικόν ὕλικόν, διηγήματα, ποιήματα, ἀνέκδοτα κ.ἄ. Ε. Σ. Τ.

Φάρος Βορείου Ἑλλάδος Κοσματοπούλου καὶ Ταχογιάννη (1939-1940).

Ἐξεδόθη τὸ 1939 καὶ τὸ 1940. Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὸ περιεχόμενον εἶναι παρόμοιον μὲ τὸ «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον». Καὶ εἰς τοὺς δύο τούτους τόμους συναντῶμεν λαογραφικόν καὶ ἱστορικόν Μακεδονικόν ὕλικόν, δυνάμενον νά χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τοὺς εἰδικούς. Ε. Σ. Τ.

Ἡμερολόγιον Δυτικῆς Μακεδονίας, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ Σταύρου Θεοδοσιάδου καὶ Δημητρίου Γκαβανᾶ ἐν Κοζάνῃ ἀπὸ τοῦ 1932 κέξῃς.

Ὅμοίου τύπου καὶ περιεχομένου ὡς καὶ τὰ προηγουμένως ἀναφερθέντα Ἡμερολόγια μὲ πλουσιωτέραν λαογραφικὴν καὶ ἱστορικὴν ὕλην. Ὁ τόμος τοῦ 1940 δέν ἐξεδόθη. Α. Σ.